

**Oświadczenie złożone
przez senatora Grzegorza Wojciechowskiego**

Oświadczenie skierowane do ministra rolnictwa i rozwoju wsi Marka Sawickiego

Moje oświadczenie dotyczy warunków uzyskania rent strukturalnych.

Głównym celem wprowadzenia renty strukturalnej jest znaczna poprawa struktury agrarnej kraju oraz przyspieszenie wymiany pokoleniowej wśród osób prowadzących gospodarstwa rolne, a także poprawa rentowności i konkurencyjności gospodarstw poprzez ich przejmowanie przez osoby dobrze przygotowane do zawodu rolnika.

Renta strukturalna powinna być jednym z instrumentów łagodzących skutki przemian agrarnych na obszarach wiejskich poprzez zapewnienie źródła dochodów osobom rezygnującym z prowadzenia towarowej produkcji rolnej. Dodatkowo ustawodawca przewidział jeszcze kilka celów, to jest ograniczenie liczby małoobszarowych, nierentownych lub mało rentownych gospodarstw prowadzonych przez rolników w wieku przedemerytalnym, poprawę jakości życia i zmniejszenie bezrobocia wśród młodych osób na wsi. Możliwość otrzymania renty strukturalnej miała zachęcać rolników do podjęcia decyzji o zaprzestaniu prowadzenia działalności rolniczej i przekazaniu gospodarstwa osobie młodszej, dobrze przygotowanej do tej działalności, bardziej otwartej na zmiany i nowości.

Tymczasem skutek tego działania daleko odbiega od założeń. Otóż, renty strukturalne w niewielkim stopniu przyczyniają się do poprawy struktury agrarnej, bowiem tylko nieliczni rolnicy mogli lub mogą skorzystać z programu. W ciągu ostatnich dwóch lat zauważalne jest zahamowanie procesu przekazywania gospodarstw rolnych młodszemu pokoleniu. Wynika to z faktu, iż środki pomocowe przeznaczone na finansowanie rent strukturalnych w latach 2004-2006 zostały szybko rozdysponowane, a w ramach nowej perspektywy finansowej na lata 2007-2013 nie zostały jeszcze w pełni uruchomione. Co więcej, gdy wprowadzono program rent strukturalnych, osoba przekazująca gospodarstwo o powierzchni kilku hektarów otrzymywała rentę w wysokości ponad 2 tysięcy zł. Dzisiaj rolnik, który przekazuje gospodarstwo, może liczyć najwyżej na połowę tej kwoty.

W związku z zaistniałą sytuacją mam kilka pytań.

Jakie działania zamierza podjąć rząd i ministerstwo, by zachęcić do wymiany pokoleń w gospodarstwach rolnych? Czy planowane jest zwiększenie kwoty renty strukturalnej, by ten cel osiągnąć?

Ilu rolników złożyło wnioski, a ilu faktycznie skorzystało z programu rent strukturalnych w latach 2004-2006?

22 kwietnia bieżącego roku Redakcja Rolna TVP poinformowała, iż rząd pracuje nad nowymi przepisami, które będą obowiązywały w programie rent strukturalnych. Proszę o informacje, jakiego rodzaju mają to być zmiany. Jakie ułatwienia dla beneficjentów planuje wprowadzić rząd, by instrument rent strukturalnych mógł służyć przeobrażeniom i zmianom agrarnym na wsi?

Z zapowiedzi wynika, że ma nastąpić obniżenie świadczeń. Proszę o wyjaśnienie, jakie kalkulacje są powodem tych propozycji.

Kolejną istotną zmianą ma być zaostrenie przepisów dotyczących wielkości przekazywanego i powiększanego gospodarstwa oraz zaostrenie wymogów dla następcy. Proszę o wyjaśnienie przyczyn i zakresu planowanych zmian w tych kwestiach.

Czy wprowadzenie zmian w programie nie opóźni planowanego terminu rozpoczęcia przyjmowania przez ARMiR wniosków, to jest 30 czerwca bieżącego roku, ze względu na wymaganą zgodę Komisji Europejskiej?

W latach 2004-2006 proces aplikowania przez rolników o renty strukturalne dodatkowo utrudniony był krótkim okresem przyjmowania wniosków. Jaki okres przyjmowania wniosków został ustalony na lata 2007-2013? Czy w nowym okresie programowania ministerstwo zamierza wydłużyć okres przyjmowania wniosków, tak aby wszyscy zainteresowani mogli skorzystać z programu?

Sprawą najbardziej kosztowną dla rolników chcących przekazać gospodarstwo rolne w zamian za rentę strukturalną jest uregulowanie spraw własności i uporządkowanie dokumentów gospodarstwa. Dlaczego rolnicy, którzy nabyli gospodarstwo lub jego część w formie spadku lub innej, nieposiadający na to notarialnych aktów własności, muszą prawo własności regulować odrębnymi aktami? Niestety, nie mogą oni wraz z przekazaniem gospodarstwa w zamian za rentę strukturalną uregulować jego spraw własnościowych w jednym akcie notarialnym. To powoduje znaczny wzrost kosztów i niejednokrotnie wielu rolników po prostu na to nie stać. Co ministerstwo zamierza zrobić w tej sprawie? Czy ministerstwo lub rząd zamierza zaproponować odpowiednie regulacje prawne, mające na celu ułatwienie tych formalności?

Rolnik nabywa prawo do składania wniosku o rentę strukturalną w wieku pięćdziesięciu pięciu lat, jest tak zarówno w przypadku mężczyzn, jak i kobiet. Renta strukturalna miała być pewną formą wcześniejszej emerytury rolniczej. Doskonale wiadomo, że kobieta może przejść na emeryturę rolniczą w wieku sześćdziesięciu lat, a mężczyzna w wieku sześćdziesięciu pięciu lat. W przypadku rent strukturalnych wiek kobiet i mężczyzn jest taki sam. Jak pokazują doświadczenia z lat ubiegłych, wymagania wiekowe dla rolników są trudne do spełnienia. Chodzi tu głównie o przypadki, w których małżeństwo rolników chce przekazać wspólne gospodarstwo, ale małżonkowie są w różnym wieku. Dlatego mężczyzna mógłby otrzymywać rentę strukturalną, a żona nie. Dotychczas sytuacja ta nie była aż tak niepokojąca ze względu na wysokość rent strukturalnych. Jednakże w nowym PROW sytuacja nie rysuje się aż tak dobrze z uwagi na to, że renty są znacznie niższe. W związku z tym małżeństwa rolnicze, mając prawo wyboru, wolą poczekać do osiągnięcia wieku emerytalnego i dopiero wtedy wspólnie przekazać gospodarstwo następcy, który niejednokrotnie w wyniku późniejszego otrzymania gospodarstwa traci prawo do skorzystania z innych programów, na przykład pomocy dla młodego rolnika. Renty strukturalnej nie można porównywać do emerytury rolniczej, bo ta jest przyznawana każdemu małżonkowi z osobna, a renta strukturalna przyznawana jest na gospodarstwo. Jak ministerstwo zamierza rozwiązać ten problem?

Proszę o wyjaśnienie tych kwestii.

Grzegorz Wojciechowski